

* * *

Muži ozbrojení dvojbřítými sekerami se štítem upevněným na zádech jeli na thesalských koních po staré vojenské římské silnici, která se svažovala z horských masívů řeckého vnitrozemí k nížině obklopující Dyrrhachion. Krajina byla vyprahlá po horkém létě. Varjagové měli dobrou náladu. Říjnové počasí bylo podobné jako u nich doma na Severu. Pouze obloha byla daleko modřejší. V Soluni se dobře zásobili masem, sýrem a vínem. Čeká je dobrý boj. Kdesi v dáli ujížděla těžká římská jízda. Za nimi se vinuly saracénské oddíly, jež Alexios získal v Malé Asii. Přidaly se téměř tři tisíce vyznavačů manichejské hereze, kteří se zuřivostí takřka vyrovnali Seveřanům. K Alexiovi se připojili také početní Angličané uprchnuvší z vlasti poté, kdy normanský uzurpátor Vilém před pěti lety usmrtil krále Harolda Godwinsona a zcizil mu korunu. Angličané toužili po normanské krvi. Začlenili je mezi Seveřany.

„Roznesla se zpráva, že obránci Dyrrhachia podnikli výpad. Jejich velitel Georgios Palaiologos byl zasažen šípem, který mu prorazil spánek. Felčar uřízl opeřený konec šípu, jehož zbytek zůstal v ráně. Palaiologos si ovázal hlavu a bojoval až do pozdního večera. Znal jsem ho. Pomalu ztrácel zrak a propadal záchvatům zuřivosti následovanými malátností.“

Potom se dostavil císař. Objel na koni všechny oddíly, pohovořil s veliteli a přikázal zřídít ležení na horském hřbetu vybíhajícímu k moři poblíž řeky Charzanes. Zde se konala válečná rada za účasti Georgia Palaiologa, který připlul z obleženého města po moři na člunu, a srbského krále Konstantina Bodina. Pobočníci odrazovali Alexia od přímého střetu s Robertem, který byl smělym a důmyslným vojevůdcem. Doporučovali mu, aby Římané prováděli přepady ze zálohy

a bránili Normanům vyjíždět z tábora obstarávat potraviny a píci. Vyhladovět je k smrti.

„Alexios Komnenos byl mladý, hrdý a statečný, oblečený v zářící zbroji a rudém plášti. Doposud neutrpěl skutečný neúspěch a nepoznal, jak chutná prohra a pád z výšin. Byl chytrý a prohnáný, ale nikoliv moudrý a prozíravý. Věřil, že křesťanský bůh je na jeho straně. Navštívil nedaleký chrám svatého Mikuláše a dlouho se Stvořitelem rozmlouval. Když se vrátil, stál jsem na stráži před jeho stanem. Císař vypadal klidně, záhy zhasil světlo a uložil se ke spánku.“

Po několika hodinách vzbudily vojáky povely k nástupu. Alexios nařídil, aby část armády obešla normanský tábor přes močály a zaútočila zezadu, zatímco jádro vojska mělo napadnout Normany čelně. Byl to dobrý plán až na to, že Robert opustil v noci se všemi ozbrojenci ležení a uchýlil se k mořskému pobřeží u chrámu svatého Theodora, kde seřadil muže do bojového postavení. Sám se společně s nejbližšími druhy až do úsvitu modlil v chrámu.

„Nás, Seveřany a Angličany, poslali do první linie. Bojovali jsme jako pěší. Před námi se postavili lukostřelci, kteří se vždy po vypálení salvy stáhli dozadu. K prvnímu střetu došlo na levém křídle, kde nás napadla těžká normanská jízda. Nepřátelé měli téměř celé tělo chráněné železem a síla úderů jejich kopí byla strašlivá. Přesto naši vydrželi a zahnali rytíře do moře, kde se topili či prosili benátské námořníky, aby je vyzdvihli na palubu. Později jsem slyšel, že Robertova žena se s kopím vrhla mezi prchající muže a strašlivými kletbami je donutila vrátit se do boje.“

Dag Joansson se odmlčel. Během dlouhého života se účastnil mnoha bitev a každou z nich si pamatoval naprosto přesně. Slyšel opět sténání, cítil pach smrti a viděl proudící krev.

Vzpomněl si na tvář Normana, jak vypadala těsně před tím, než ji roztříštil sekerou. Kolem něho se ozýval bojový pokřik: „*Za krále Harolda!*“ Angličané se mstili za porážku u Hastingsu. Ťali koně do nohou. Shazovali rytíře ze sedel a na zemi je rozsekávali na kusy. Probíjeli se stále vpřed. Dag běžel společně s nimi. Normanské rytíře usmrcovali po desítkách. Dag uhnul před úderem kopí a sekerou srazil Normana v kroužkové zbroji do prachu. Dnes dosáhne říše velkého vítězství! Robert Guiscard draze zaplatí za své ohavné skutky. Kde je zbytek Alexiovy armády?

Náhle, na prchavý okamžik, bitevní pole jako by oněmělo. Dag Joansson pocítil, že smrt svým černým pláštěm právě přejela po bojišti. Poté se muži, Angličané, Severané i Normané, zhroutili se zabodnutými šípy v těle. Nestačili se ani náležitě krýt štíty. Robert Guiscard si všiml, že varjažský oddíl pronikl příliš dopředu a nařídil lučištníkům, aby napadli Varjagy z boku. Následoval útok těžké normanské jízdy, kterou Robert držel v záloze. Nebyl čas vytvořit štítovou hradbu. Proti železným rytířům by ani neobstála. Jezdci projížděli po bitevním poli a zabíjeli rozptýlené Severany a Angličany. Dag se zoufale podíval dozadu. Kde zůstali Římané, Saracéni a Srbové? Proč je nepřijdou podpořit? Dag se vyšvihl na koně bez jezdce a ujížděl zpět k římským řadám. Ti, co přežili, utíkali k chrámu archanděla Michaela. Zde zatarasili vchodové dveře. Někteří vylezli na střechu budovy. Normané chrám obklíčili a zapálili. Plamenům neunikl nikdo. Křik hořících Angličanů a Varjagů se nesl na míle daleko.

Po zkáze Varjagů propadla hlavní část Alexiova vojska panice. Georgios Palaiologos napadl nepřítel z města, ale utrpěl těžké ztráty. Konstantin Bodin zhodnotil vývoj na bojišti a odvedl srbské oddíly do vnitrozemí. Saracéni následovali

jeho příkladu. Císař Alexios, opuštěný spojenci, obklopen osobní gardou, bojoval srdnatě dál. Dag si zdálky všiml jeho zbroje a chocholu a připojil se k němu. Skupinka obklopující Alexia zoufale sledovala, jak normanští rytíři ničí výkvět římské armády. Množství členů urozených rodů si u Dyrrhachia vysloužilo věčnou slávu boží. Když si Alexios všiml, že se boj změnil v masakr, uznal, že jeho život je cennější než setrvání do hořkého konce, a obrátil se k horským údolím na obzoru. Robert se mezitím zmocnil ležení u chrámu svatého Mikuláše s císařským stanem a veškerou výbavou římské armády. Sám překvapen velikostí triumfu, jehož dosáhl, přislíbil mimořádně štědrá odměnu tomu, kdo zajme císaře Alexia.

„Byl to hrozný pohled. Na bojišti ležely stovky sténajících zmrzačených a umírajících mužů. Mezi nimi se pohybovali Normané a vesničané, kteří se jako supi slétli na kořist. Vytahovali muže v drahé zbroji, u kterých doufali, že za ně získají bohaté výkupné. Ostatní zabýjeli. Ti šťastnější zemřeli rychle jediným tahem nože, jiní umírali zmrzačení pomalu v nesnesitelných mukách a k obveselení místních mužů, žen a dětí, kteří je postupně zbavovali údů.“

Dag Joansson hleděl do stropu, ztracen ve vlastním příběhu, který se udál před mnoha lety. Možná ho prožíval jinak a lépe než tenkrát, kdy podlehl strachu z temných normanských rytířů a ujížděl pryč co nejdále jakoby štván běsy. Útočiště našel v chatrči jednoho rybáře. Nedůvěřoval mu, že ho nevydá. Tak ho zabil. Počkat, byla tam i rybářova rodina. I ona zemřela ... Žil z jejích zásob několik dní ... Tak to přece nebylo! Dnes je pánem svého života a minulých skutků. Stalo se to, co nyní řekne.

„Zůstal jsem u císaře. Jeli jsme spolu s několika dalšími druhý podél řeky Charzanes. Normané nás dohnali u vysoké bílé

skály, které místní říkají Zlá strana. Již předtím jsem sundal z Alexiových ramen červený plášť a oblékl si jej. Podíval se na mě s vděčným pochopením. Normanů bylo devět. Nás pět. Tři vzápětí padli probodnutí kopími. Byli to dvořané z paláce, nepřivyklí boji a neuměli se bránit. Hlasitě jsem vykřikl a upoutal pozornost pronásledovatelů. Lest vyšla. Jako dravci se vrhli za mnou. Stehny jsem prudce stiskl koně a ujížděl pryč. Koutkem oka jsem spatřil, jak císař, jehož nepoznali, nerušeně ujíždí po úzké skalní cestě do bezpečí.“

Daga zajali po dvou či třech mílich, když doslova najel do oddílu Normanů, který pročesával krajinu. Podle pláště ho pokládali za Alexia. Spoutali jej a plni nadšení a radosti v očekávání odměny odvedli doprostřed normanského ležení. Ze stanu vyšel Robert.

„Shodili mě z koňského hřbetu do prachu k jeho nohám.“

Robert Guiscard odložil zbroj a přilbu. Nosil prostou tuniku a franské kalhoty. Léta na něm byla vidět. Byl úplně opilý. Za ním stála jeho žena Sichelgaita, která jej lehce podpírala. V pozadí zajatec spatřil nápadně urostlého štíhlého mladého muže s hustými rudými vlasy, které mu na rozdíl od ostatních barbarů nepadaly až na záda, ale měl je přistřižené po uši. Jeho bystrá tvář s ostrými rysy dravce byla úplně vyholená. Sichelgaita přistoupila k Dagovi, chytila ho za plášť a pohlédla do obličeje. Robert se bez její pomoci mírně zakymácel. Nikdo mu nevěnoval pozornost. Všichni zírali na domnělého Alexia.

Vy hlupáci! Idioti! Tohle přece není císař. To je ... prachobyčejný přestrojený žoldák. Sichelgaita si odplivla. Znechuceně se otočila a kráčela zpátky do stanu. Zklamáný setník, kterému se zároveň ulevilo, že zřejmě ujde bičování za své selhání, se zeptal, co má se zajatcem udělat. Sichelgaita

se zastavila a odpověděla lhostejně přes rameno, aby Daga zavřeli do ohrady, než přijdou obchodníci s otroky. Potom se její zrak střetl s pohledem rusovlasého mladíka. Znovu se otočila a pohlédla na Daga. Usoudila, že se dokáže ohánět mečem. Navrhla, aby ho zařadili do Bohemundova oddílu. Kdyby nechtěl, nakrmte jím psy.